

Byggnadsminnesförklaring av f d bostadshus, den s k Sommarhagen, stadsäga 1169, Frösö socken, Östersunds kommun, Jämtlands län (i bilaga)

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1979-01-11.

Byggnadsnämnden har inte haft invändningar mot byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

Den som förvaltar fastigheten har ej heller haft något att invända mot byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

I särskild skrivelse 1983-03-17 har länsstyrelsen godkänt gjord överenskommelse angående vissa ombyggnadsåtgärder av Sommarhagens källarplan.

Den s k Sommarhagen uppfördes 1914 efter ritningar av arkitekt Benson. Byggherre var tonsättaren Wilhelm Peterson-Berger, som under 1914-1930 hade Sommarhagen som sin sommarbostad. Från 1930 och fram till sin död 1942 bodde Peterson-Berger i Sommarhagen året runt.

Byggnaden är uppförd i en jugendpåverkad nationalromantisk, fornnordisk stil, i vilken också ingår reminiscenser från engelsk villastil och schweizerhus. Den är uppförd i 1½ våning med branta takfall. Sannolikt har byggnadens utformning stark påverkats av Peterson-Berger själv. "Sommarhagen" är bevarad i nära nog ursprungligt skick. Byggnaden har brunbetsad panel på förvandring och är uppförd med stomme av bräder. Färgsättningen är Peterson-Bergers egen. Taket var under byggnadens tidigaste år täckt med torv men har nu tvåkupigt tegel.

Utvändigt präglas byggnaden av trappor och loftgångar. Verandakolonnerna är spiralformiga medan fönsteromfattningarna har utformats med mjukt rundade former.

Sommarhagens innerdekor skapades av målaren Paul Jonze, Högländloftsalen eller musiksalen fyller nästan hela bottenvåningen. Rummet är genomgående i två våningar och ansluter med en öppen takstol. Väggarna är ungefär upp till ögonhöjd klädda med träpanel, vilken är målade i skymningsblått och mörkt rosa. Träpanelen anslutes med en prydnadshylla. Ovanför panelen har väggarna målats i en svagt gul kulör och dekorerats med stiliserade mönster av blommor och blad i blått och rosa. Ovanför panoramafönstret mot väst finns minnesraderna om modern:

"När
Sofia Wilhelmina Peterson
född Berger
var död 13 juli 1913
lät hennes förstfödde
tacksam för möderne som för fäderne
bygga detta hus
sig till ett hem
och hennes minne till ära"

I bottenvåningen finns även den ursprungliga sommarmatsalen, nuvarande utställningsrum, Peterson-Bergers arbetsrum med ursprunglig inredning, kök med ursprunglig fast inredning samt diverse entréutrymmen.

Övervåningen består av två sovrum, varav det södra var Peterson-Bergers eget, sovrummet har vita väggar med sirliga målade blomrankor. Sängen är inbyggd i väggen. Utanför båda sovrummen löper svalgången.

För att skydda Sommarhagen från påträngande bebyggelse köpte Peterson-Berger näraliggande tomter. Den stora ängsliknande parken utgör således en viktig del av bebyggelsemiljön.

På tomten ligger även ett tidigare uthus, som nu invändigt ombyggt till toaletter, samt den så kallade betjäntbostaden, som numera tjänar som uthus. Båda byggnaderna har välbevarade exteriörer.

Sommarhagen är under sommarhalvåret öppen för besökare, där finns guidning och viss försäljning av gramfonskivor o dyl. Enstaka konserter hålls i musiksalen.

Sommarhagen bevarar minnet av en kulturhistoriskt betydelsefull händelse och är genom byggnadsstil och ursprunglighet att anse som en synnerligen märklig byggnad.

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440), den s k Sommarhagen på stadsäga 1169, Frösö socken, Östersunds kommun, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifterna berör exteriör samt följande av husets interiörer: all fast inredning såsom golv, väggar, dörrar, dörrfoder, fönster, fönsteromfattningar, tak, fasta inventarier samt målning eller tapet på fast inredning.
2. Ovannämnda byggnad får ej rivas eller flyttas.
3. Ovannämnda byggnad får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
4. Befintlig fast inredning som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan skall bevaras.
5. Byggnadens planlösning får ej förändras.
6. Underhållsåtgärder som berör exteriören, såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorstenar, fönster, stensockel liksom underhåll av den äldre fasta inredningen som berörs av skyddsföreskrifterna enligt ovan skall utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhålls åtgärder vidtages enligt ovan skall samråd ske med länsstyrelsen, som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.
7. Fastigheten får ej ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

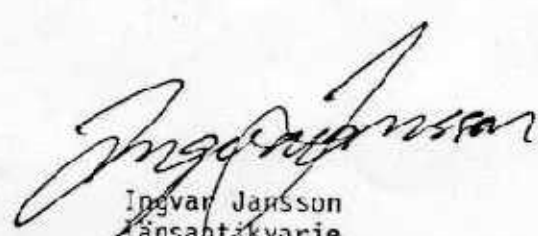
Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna skall vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallas av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det skulle överklagas.

./.
Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessorn Erik Berglund deltagit.

Lars Calleberg
länsråd

Ingvar Jansson
länsantikvarie